

PREOCUPACIONS CIUTADANES (XXV)

LA NOSTRA SEGURETAT OCUPA I PREOCUPA

Des de l'any 2002, aquesta és la cinquena investigació destinada a conèixer el nivell de percepció dels ciutadans i ciutadanes sobre la seguretat, des de diversos àmbits. En aquest número de Quaderns Gadeso reflectim una part de la investigació de 2009: l'índex de victimització, global i desglossat per illes; i les "situacions" que provoquen inseguretat i els seus nivells d'importància i satisfacció. Al mateix temps, oferim les principals causes de la inseguretat i les possibles solucions que la ciutadania proposa per a reduir-la.

A la secció "Estudis i investigacions" de la nostra pàgina web, www.gadeso.org, hi podeu trobar la investigació completa.

s'entén per **Índex de victimització** el número de ciutadans i ciutadanes (en base 1.000) que reconeixen haver sofert en el darrer any, tant a nivell personal com en el seu entorn més proper, un o més fets considerats com a delictes o faltes.

L'anàlisi de la percepció ciutadana de la seguretat és una tasca complexa. Sens dubte, té molt a veure amb els fets objectius i "reals", però també té relació amb les distintes variables referides a les situacions socioeconòmiques personals i col·lectives. Per això, a una època de crisi com la que estam vivint, la percepció d'inseguretat tendeix a augmentar, perquè inclou, de manera inconscient, factors no tangibles, com poden ser els immigrants, els aturats, el futur dels fills, l'economia domèstica...

A la taula número 1 es reflecteix aquest índex de victimització, per illes i per cada un dels àmbits en què s'ha dividit la investigació.

Queda palès que **Eivissa** és on es registra un índex major de victimització; a l'altre extrem es situa l'illa de **Formentera**. Per àmbit, el **vehicle** es situa en primer lloc, no només pel robatori del cotxe, sinó també per la sustracció d'objectes (ràdio, cedés...). Cal destacar també un augment significatiu del vandalisme sobre els vehicles.

En segon lloc hi trobam l'**habitatge**, i hem de ressaltar l'augment de robatoris i furts a les segones residències.

Augmenta sensiblement la percepció d'inseguretat respecte a la **persona física**. Passa el mateix dins el **comerç**, on també s'observa un notable increment, reflectit no només en robatoris sinó també en furts. Obviament, aquest darrer índex és molt superior quan ens referim només als comerciants: l'índex de victimització (robatori, furt, atracament) augmenta fins a 292 casos per cada 1.000 comerços. Cal destacar també l'augment dels actes vandàlics contra el comerç (pintades...).

TAULA Nº1

ÍNDEX DE VICTIMITZACIÓ A LES ILLES BALEARS (per cada 1.000 habitants)

	ILLES BALEARS	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
VEHICLES	116,9	114,3	102,5	158,4	92,5
SEGURETAT PERSONAL	35,9	30,7	27,4	55,1	30,2
HABITATGE	40,1	47,1	30,7	52,6	30,2
COMERÇ	20,3	26,5	14,3	24,1	16,2
ÍNDEX GLOBAL	213,2	218,6	174,9	290,2	169,1

Font: Seguretat i victimització a Balears 2009

ELS IMMIGRANTS I ELS ATURATS COM A PROBLEMA

Crida l'atenció que, especialment a Mallorca i a Eivissa, els immigrants i els aturats siguin els principals factors que causen inseguretat, doncs són considerats potencials delinqüents. No es tracta, com a l'any 2006, que la preocupació es centri en la presència rellevant d'immigrants, sinó que avui se'ls veu també com a competència, especialment al context laboral, doncs, ara per ara, la feina és un bé escàs. No deixa de ser preocupant que l'existència de persones sense feina, i una certa presència d'aquestes al carrer, es converteixi en causa d'inseguretat.

També resulta significatiu que la droga i els seus entorns perdin rellevància com a factors d'inseguretat, encara que a Eivissa es mantengui al setè lloc. Hi ha una percepció social de que l'heroïnoman, que era classificat com a "drogodelinqüent", està desapareixent dels carrers, ja sigui pels tractaments amb metadona com per l'existència de centres sanitaris i socials. Per altra banda, l'ús de la cocaïna no es percep com un risc social, especialment perquè ostenta un cert estatus, per la tipologia dels seus usuaris i perquè els efectes perjudicials de aquesta droga no es manifesten de manera ràpida.

MALLORCA

TAULA N° 2

	2009			2006		
	Imp.	Sat.		Imp.	Sat.	
Immigrants com a competència	8,1	3,0	1	7,6	4,2	Presència de la immigració
Persones sense feina	7,9	3,2	2	7,5	4,4	Bandes juvenils
Petita delinqüència	7,6	3,6	3	7,5	4,4	Petita delinqüència
Bandes juvenils	7,5	3,5	4	7,4	4,8	Gamberrisme (botelló...)
Degradació urbana i social	7,5	3,4	5	7,4	4,7	Degradació urbana i social
Inseguretat béns personals	7,4	3,6	6	7,3	4,9	Prostitució al carrer
Inseguretat persona física	7,4	3,5	7	7,2	4,3	Drogoaddicció
MITJANA	7,6	3,4		7,4	4,5	MITJANA

Font: Seguretat i victimització a Balears 2009

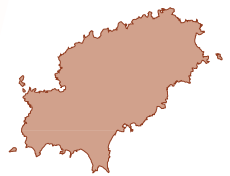
Com es pot veure a la taula 2, el nivell d'importància, i per tant de preocupació, respecte a les set situacions que més provoquen inseguretat, ha augmentat a Mallorca respecte l'any 2006. Es situen en primer lloc, i de manera molt rellevant (índex mitjà de 8 sobre 10) els immigrants i els aturats.

En referència al nivell de satisfacció envers aquestes situacions, cal destacar que és clarament negativa (3,4 sobre 10), i amb un fort descens en comparació al 2006. Per últim, ressaltar que les dues situacions que més preocupen són les que presenten una satisfacció més negativa.

TAULA N° 3

	2009			2006		
	Imp.	Sat.		Imp.	Sat.	
Immigrants com a competència	8,5	3,0	1	7,6	4,1	Gamberrisme
Persones sense feina	8,4	3,2	2	7,6	4,0	Bandes juvenils
Petita delinqüència	8,0	3,8	3	7,5	4,0	Petita delinqüència
Gamberrisme	7,9	3,8	4	7,5	4,0	Drogoaddicció
Bandes juvenils	7,9	3,8	5	7,3	4,3	Presència immigració
Inseguretat persona física	7,5	3,7	6	7,2	4,3	Inseguretat béns personals
Drogoaddicció	7,1	4,0	7	7,0	4,5	Prostitució al carrer
MITJANA	7,9	3,6		7,4	4,2	MITJANA

EIVISSA

Font: Seguretat i victimització a Balears 2009

Igual que a Mallorca, els immigrants i els aturats són els factors que més preocupen, encara que s'ha destacat l'elevada importància que presenten. La drogoaddicció i els seus entorns encara apareixen entre les 7 primeres preocupacions, però amb una disminució rellevant en comparació amb el 2006.

Els nivells de satisfacció també presenten valors molt negatius, destacant precisament els factors que més importància tenen. També es pot observar una disminució molt rellevant d'aquests nivells de satisfacció dels eivissencs i eivissenques envers els principals factors que provoquen inseguretat.

AUGMENTA LA PETITA DELINQUÈNCIA

Tal i com es pot comprovar, especialment a Menorca i a Formentera és allà on es registren els índex més baixos de victimització i, al mateix temps, les situacions que poden impactar en la percepció d'inseguretat tenen menys intensitat. El nivell de satisfacció envers aquestes situacions és el menys negatiu de les illes.

La denominada **petita delinqüència**, i tots els factors que l'envolten, ocupa el primer lloc entre els factors que provoquen inseguretat. Aquesta realitat s'ha de comprendre des de l'augment dels furt, així com de la presència de les denominades **bandes juvenils**, que no sempre tenen caràcter delictiu, però que, per les seves actituds i apariències externes, es relacionen directament amb potencials delinqüents. També crida l'atenció que apareixi com a element d'inseguretat, la **destrossa i/o manca de manteniment de mobiliari urbà**, que també es relaciona amb les bandes juvenils, el gamberrisme i, en últim terme, amb la petita delinqüència. En el cas de Formentera, aquesta realitat es concreta en el que s'engloba dins el factor **gamberrisme**.

TAULA N° 4

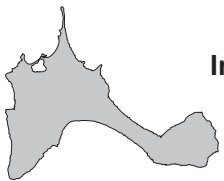
	2009			2006			MENORCA
	Imp.	Sat.		Imp.	Sat.		
Petita delinqüència	7,7	4,4	1	7,2	4,6	Petita delinqüència	
Bandes juvenils	7,1	4,5	2	7,0	4,7	Gamberrisme	
Inseguretat béns personals	7,0	4,6	3	6,7	4,7	Inseguretat béns personals	
Persones sense feina	6,9	4,3	4	6,5	4,9	Destrossa béns públics	
Destrossa béns públics	6,8	4,7	5	6,2	4,7	Bandes juvenils	
Immigrants com a competència	6,7	4,3	6	6,2	5,1	Drogoaddicció	
Inseguretat persona física	6,5	4,6	7	6,2	4,8	Inseguretat persona física	
MITJANA	7,0	4,5		6,5	4,8	MITJANA	

Font: Seguretat i victimització a Balears 2009

El nivell d'importància (preocupació) a Menorca respecte les situacions que poden provocar inseguretat és relativament baix, però, alhora, s'ha de destacar que ha augmentat en referència a l'any 2006. Els factors són similars entre els dos anys, però apareixen com a elements d'inseguretat, encara que amb menys intensitat que a

Mallorca i a Eivissa, la presència de **persones sense feina** i els **immigrants** com competència laboral. Enguany s'assimila el **gamberrisme** dins les denominades **bandes juvenils**. Com es pot comprovar, el nivell de satisfacció, igual que a les altres illes, també disminueix, encara que de manera no rellevant.

FORMENTERERA

	2009			2006			TAULA N° 5
	Imp.	Sat.		Imp.	Sat.		
Gamberrisme	7,5	4,2	1	7,3	4,9	Petita delinqüència	
Petita delinqüència	7,4	4,2	2	7,2	4,9	Gamberrisme	
Inseguretat béns personals	7,0	5,0	3	6,8	5,2	Inseguretat béns personals	
Persones sense feina	7,0	4,5	4	6,8	4,9	Bandes juvenils	
Destrossa béns públics	7,0	4,7	5	6,2	4,9	Drogoaddicció	
Drogoaddicció	6,3	4,7	6	5,9	5,0	Destrossa béns públics	
Immigrants com a competència	6,0	4,9	7	5,8	5,0	Inseguretat persona física	
MITJANA	6,9	4,6		6,6	5,0	MITJANA	

Font: Seguretat i victimització a Balears 2009

A Formentera, tant els nivells d'importància com de satisfacció han disminuït, però no de manera sensible. En qualsevol cas, són els índexs menys negatius de totes les Illes Balears.

És rellevant l'augment "d'intensitat" de determinades

situacions: el **gamberrisme** i la **petita delinqüència** tenen enguany una importància del 7,5 i una satisfacció del 4,2, mentre que l'any 2006 la importància era de 7,2 i la satisfacció assolida un 4,9. També és significatiu com a factor generador d'inseguretat la **destrossa i manca de manteniment del mobiliari urbà**.

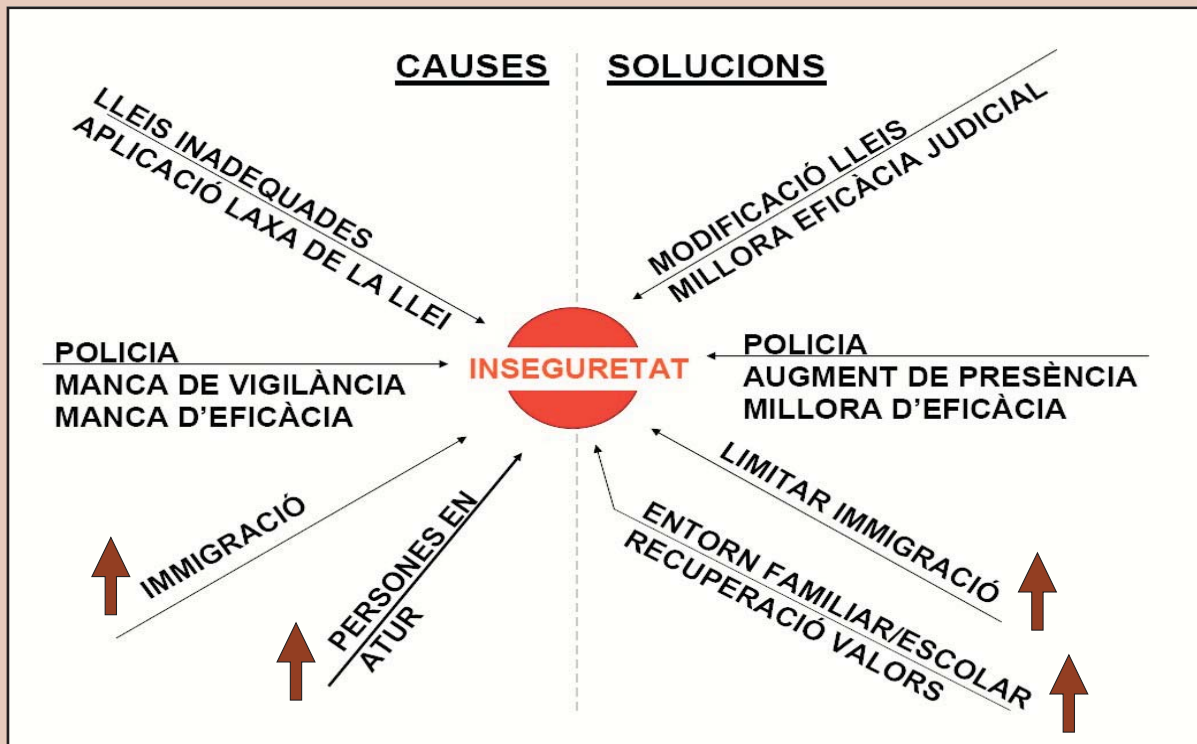
PREOCUPA LA MANCA DE REFERENTS FAMILIARS I SOCIALS

Al quadre adjunt es reflecteixen, de manera sintètica, les causes que la ciutadania considera "responsables" de les experiències, tant personals com socials, de victimització; i, a més, els possibles camins de solució proposats pels mateixos ciutadans dirigits a millorar la seguretat ciutadana.

Encara que amb distinta intensitat, les causes i solucions proposades són molt similars a totes les illes. Per aquest motiu, no oferim aquesta gràfica sintètica desglossada per illes.

TAULA N° 6

PRINCIPALS CAUSES I CAMINS DE SOLUCIÓ

Font: Seguretat i victimització a Balears 2009

A totes les investigacions realitzades fins ara apareixen com a principal causa l'existència d'unes **lleis inadequades i una aplicació laxa de les existents**. Existeix una percepció de que les noves realitats i nous fets delictius no estan reflectits adequadament a les nostres lleis, sobretot pel que fa a la petita delinqüència, provocant la sensació popular de "entra per una porta i surt per l'altra".

En referència a les **forces de seguretat**, s'insisteix una vegada més en la manca de presència i d'eficàcia. En qualsevol cas, cal afegir que la valoració de la Guàrdia Civil (6 sobre 10) i de la Policia Nacional (5 sobre 10) és més positiva que l'assolida per les policies locals (4,5 sobre 10), que, si bé no són responsables directes de la seguretat, sol ser la primera referència davant fets que succeeixen en un entorn proper (delicte, falta...).

Donat que els **immigrants** es perceben com a competència, real o hipotètica, per a l'obtenció d'un lloc de feina, es planteja d'una manera "espontànea" la limitació de la

presència d'immigrants com a camí de solució.

Crida l'atenció l'aparició de la preocupació per la **manca de referents familiars i socials**, considerats factors que ajudarien a millorar la denominada inseguretat, en la definició més ampla de la paraula. Tal i com s'ha dit en la introducció d'aquest número, l'anàlisi de la seguretat/inseguretat és complexa. Avui, els pares comencen a veure que l'abandonament escolar i la consecució ràpida d'un treball no té cap futur. Més encara, és un autèntic problema el gran nombre de joves de les nostres illes sense ofici ni benefici. Al mateix temps, es comencen a qüestionar uns determinats valors dominants i de prestigi social, com poden ser l'èxit ràpid, el consumisme desmesurat, una certa "lleï de la selva"...

Per últim, es pot afirmar que si aquests **camins de solució emergents** es consoliden entre la ciutadania, poden ajudar a sortir, a mitjan termini, de la crisi en la que estam immersos, que, a més d'econòmica, és social i de valors.